

Klassering: FA-F03
Arkivsak: 15/1833/101
Saksbehandler: Torkel H. Sveinhaug
kultur

Utvalg	Saksnummer	Møtedato
Kultur-, idrett- og frivillighetsutvalget	034/19	09.05.2019
Oppvekst- og utdanningsutvalget	033/19	08.05.2019
Teknisk utvalg	031/19	09.05.2019
Helse-, omsorg- og mestringsutvalget	020/19	09.05.2019
Klima-, økologi- og samferdselsutvalget	023/19	07.05.2019
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	026/19	07.05.2019
Eldrerådet	019/19	07.05.2019
Formannskapetets behandling av kommunestyresaker	050/19	15.05.2019
Kommunestyret	050/19	22.05.2019

Folkehelseoversikt for Lørenskog kommune 2019

Rådmannens forslag til innstilling:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2019 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog.

Sammendrag:

Kommunene i Norge skal ha en skriftlig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Plikten til å ha denne oversikten er forankret i folkehelseloven med forskrift. Det skal utarbeides et samlet oversiktsdokument som både skal ligge til grunn for folkehelsearbeidet som utøves fra «dag til dag» og for det langsiktige, systematiske folkehelsearbeidet. En folkehelseoversikt for Lørenskog kommune ble første gang utarbeidet og politisk behandlet i 2016. En oppdatert versjon legges frem i denne saken. Den tverrsektorielle folkehelsegruppen som står bak oversiktsdokumentet trekker frem fire satsingsområder for å møte folkehelseutfordringene i årene fremover: fysisk aktivitet, kosthold, sosial ulikhet i helse, og psykisk helse og livskvalitet. På disse områdene kan kommunen sette inn tiltak og utgjøre en forskjell.

Vedlegg:

Folkehelseoversikt 2019

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Folkehelseprofil 2019 Lørenskog

<http://www.lorenskog-kultur.no/files/dokumenter/kultur/planer/folkehelseprofil-2019.pdf>

Folkehelseundersøkelsen *Livsstil og helse i Lørenskog kommune 2018* – Sentio Research Norge <http://www.lorenskog-kultur.no/files/dokumenter/kultur/planer/livsstil-og-helse-lorenskog-2018.pdf>

Tidligere behandlinger

Ingen tidligere politisk behandling

Saksopplysninger:

Kommunene i Norge skal ha en skriftlig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne – heretter kalt folkehelseoversikten. Plikten til å ha denne oversikten er forankret i folkehelseloven med forskrift.

Det skal etter forskriften utarbeides et samlet oversiktsdokument hvert fjerde år som både skal ligge til grunn for folkehelsearbeidet som utøves «fra dag til dag» og for det langsiktige, systematiske folkehelsearbeidet. Dokumentet skal foreligge ved oppstart av arbeidet med planstrategien og danne grunnlag for fastsettelse av mål og strategier.

Det ble i 2015 oppnevnt en tverrsektoriell arbeidsgruppe (les: folkehelsegruppen) med mandat å legge frem et utkast til et slikt oversiktsdokument i samsvar med folkehelseloven og forskriften. Folkehelseoversikt 2016 ble lagt frem for politisk behandling i september og vedtatt av kommunestyret 12. oktober 2016. En oppdatert versjon ble behandlet 21. juni 2017 og 23. mai 2018. Rådmannen besluttet samtidig å videreføre folkehelsegruppen som et tverrsektorielt forum med ansvar for årlig oppdatering av folkehelseoversikten.

Folkehelseoversikten som presenteres i denne saken er en oppdatert utgave av fjorårets oversikt, med ajourførte tall, figurer og statistikker på de aller fleste områdene.

Det er lagt inn ett nytt tema i oversiktsdokumentet: Bruk av cannabis.

Folkehelsegruppen har i skrivende stund slik sammensetning:

Steffen Rosenberg	Kommunelege i Samfunnsmedisinsk enhet / Helse, omsorg og mestring
Inger Marie Andreassen	Psykolog i Forebyggende psykisk helsetjeneste / Helse, omsorg og mestring
Arnfinn Heimstad	Spesialrådgiver i Oppvekst og utdanning
Lillian Jahr Oterholt	Spesialrådgiver i Strategi og samfunnsutvikling
Natalia Linløkken	Avdelingsingeniør i Kommunalteknikk / Teknisk
Torkel Harald Sveinhaus	Koordinator / rådgiver i Kultur

Folkehelsegruppen har arbeidet med utgangspunkt i forskriftens rammer for oversiktens innhold med undertemaer. Temaene er fordelt på sektorer og virksomheter/avdelinger som ansvarlig for å følge opp både oversiktsdokumentet og det løpende oversiktsarbeidet.

Det er laget en oversikt over ressurspersoner i kommunen som har god kunnskap om temaene som belyses i folkehelseoversikten. Disse kan ved behov trekkes inn i oversiktsarbeidet, spesielt når det gjelder å drøfte årsaker, konsekvenser og ressurser.

Den tverrsektorielle arbeidsgruppen har hatt seks møter for å følge opp folkehelsearbeidet og oppdatere oversiktsdokumentet i perioden 28. mai 2018 – 11. april 2019.

Folkehelsegruppen mener at oppmerksomheten fortsatt må rettes mot satsingsområdene som ble prioritert ved behandlingen av folkehelseoversikten i 2018, for å møte folkehelseutfordringene i årene fremover. På disse områdene kan kommunen sette inn tiltak og utgjøre en forskjell. De fire satsingsområdene er:

Fysisk aktivitet

Regelmessig fysisk aktivitet i barne- og ungdomsårene er viktig for normal vekst og utvikling. Fysisk aktivitet er viktig i forebygging av en rekke plager og sykdommer som overvekt og fedme, type 2-diabetes, hjerte- og karsykdommer, muskel- og skjelettplager og enkelte kreftformer. Overvekt og fedme er i ferd med å bli et stort helseproblem. I Lørenskog regnes 38 prosent av kommunens innbyggere som overvektige, mens 14 prosent har fedme. Erfaringer viser at det for de fleste er vanskelig å oppnå varig vektreduksjon når man først har blitt overvektig. Forebygging av overvekt er derfor av stor betydning.

Kosthold

Usunn mat er pekt ut som en hovedutfordring både nasjonalt og internasjonalt. Det er liten grunn til å tro at Lørenskog er vesentlig annerledes enn landet for øvrig. Folkehelseundersøkelsen *Livsstil og helse i Lørenskog kommune 2018* viser at lørenskogfolks inntak av frukt, bær og grønnsaker ligger omtrent på samme nivå som på landsbasis. Det foreligger utover dette lite informasjon om kostholdet til befolkningen i Lørenskog. Verdens helseorganisasjon anslår at 80 prosent av forekomsten av hjerteinfarkt og type 2-diabetes kan forebygges med endring i kosthold, fysisk aktivitet og røykevaner.

Sosial ulikhet i helse

Det er et sentralt mål for folkehelsearbeidet å arbeide for mindre sosial ulikhet i helse. Oversiktsdokumentets sammenligning av Lørenskog med andre kommuner i hovedstadsområdet indikerer at det er tett sammenheng mellom sosioøkonomiske faktorer (utdanning og inntekt) og helse. Det har i de siste årene vært en klar økning i andelen barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt. I Lørenskog økte andelen fra 7,2 prosent i 2013 til 8,7 prosent i 2016 (nasjonal median EU 60). I det videre arbeidet med kommunens folkehelsepolitikk må man være oppmerksom på forhold som skaper, opprettholder eller reduserer sosiale og helsemessige problemer.

Psykisk helse og livskvalitet

Psykisk helse - hvordan vi har det med oss selv og dem rundt oss - er en viktig del av folkehelsearbeidet. Både tiltak som fremmer god psykisk helse for hele befolkningen, og som forebygger psykiske helseplager. Det går an å oppleve høy grad av livskvalitet selv om man har mange plager. På den andre siden går det an å oppleve lav livskvalitet selv om man ikke har noen plager. Derfor må vi snakke om både psykisk helse og livskvalitet i folkehelsearbeidet. Livskvalitet handler om hva som gir livet verdi og mening. Det må være et mål at hele befolkningen har arenaer hvor de føler tilhørighet, har ting de mestrer og noen de er trygge på.

Folkehelsegruppen har, med utgangspunkt i oversiktsdokumentets gjennomgang av helsetilstand og påvirkningsfaktorer, ingen nye innspill til videre arbeid i sektorene. Gruppen anbefaler at oppmerksomheten og innsatsen rettes mot å følge opp innspill og vedtak fra kommunestyrets behandling av folkehelseoversikten for 2018, KS-sak 045/18.

Vurdering:

Folkehelseoversikten som legges frem i denne saken er en oppdatert utgave av oversiktsdokumentet som ble behandlet av kommunestyret 23. mai 2018.

Folkehelseoversikten omfatter seks områder (fastsatt i forskriften) og 44 tema/problemstillinger. Det er opp til hver enkelt kommune å ta stilling til hva som er nødvendig detaljeringsnivå og omfang, og oversiktsdokumentet kan utvides med nye tema og problemstillinger ved senere oppdateringer.

Lørenskog kommune har nå utarbeidet, og lagt frem for politisk behandling, et oversiktsdokument hvert år de siste fire årene. Lovens krav er at dette skal gjøres hvert fjerde år ved oppstart av arbeidet med kommunens planstrategi. Ny planstrategi for perioden 2020-2023 er nå under utarbeidelse og vil bli lagt frem for behandling etter høstens

kommunevalg.

Rådmannen ser det som naturlig å benytte denne anledningen til å stoppe opp og gjøre en nærmere vurdering av kommunens folkehelsearbeid. Hvordan er erfaringene med innrammingen av det tverrsektorielle arbeidet? Hvordan kan folkehelsearbeidet i fortsettelsen best organiseres og drives slik at nasjonale og lokale mål for folkehelsepolitikken nås?

Rådmannen ser det som hensiktsmessig å videreføre folkehelsegruppen som et tverrsektorielt forum inntil resultatet av et slikt arbeid foreligger og eventuelt annet er bestemt.

Folkehelsearbeidet skal fremme helse og trivsel og støtte oppunder det gode hverdagsliv for innbyggerne i Lørenskog. Dette er en oppgave som påhviler alle politiske utvalg og sektorer i kommunen.

Rådmannen forventer at folkehelseoversikten drøftes i relevante fora i alle sektorer og at det legges frem forslag til konkrete og effektive tiltak for å fremme befolkningens helse, spesielt innenfor de fire satsingsområdene som angis i oversikten, i sektorenes ulike planer og styringsdokumenter.

07.05.2019 Eldrerådet

Forslag fremsatt i møte:

Kjell Christiansen fremmet følgende motforslag på vegne av eldrerådet:

"Saken tas til orientering."

Kjell Christiansen (org) fremmet følgende tilleggsforslag på vegne av eldrerådet:

"Eldrerådet ber om at mulighetene for offentlig transport til rekreasjonsområdene rundt Losby Gods, særlig for seniorer med begrenset mulighet for mobilitet undersøkes."

Votering:

Forslag fremmet av Kjell Christansen (motforslag) ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Kjell Christiansen (tilleggsforslag) ble enstemmig vedtatt.

ER-019/19 Vedtak:

Saken tas til orientering.

Eldrerådet ber om at mulighetene for offentlig transport til rekreasjonsområdene rundt Losby Gods, særlig for seniorer med begrenset mulighet for mobilitet undersøkes.

07.05.2019 Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Forslag fremsatt i møte:

Svein-Erik Pedersen (org) fremmet følgende tilleggsforslag:

"Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne har med interesse lest rapporten, og merket seg at en stadig tilbakevendende utfordring for folkehelsen er overvekt og fedme. Rådet anmoder derfor kommunen om at man kan være mer aktiv for å begrense helseproblemet.

Vi foreslår at skolene får ennå mer praktisk kunnskap om å lage sunn, god og rimelig mat. Rådet er klar over at dette koster penger, men vi mener at dette er noe vi "tjener" på i det lange løp.

Rådet ber også om at man intensiverer opplæring om kosthold i tilrettelagte boliger.

Ovennevnte tiltak tror rådet vil kunne være med på å bedre folkehelsen i Lørenskog."

Votering:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Svein-Erik Pedersen ble enstemmig vedtatt.

RF-026/19 Vedtak:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2019 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog.

Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne har med interesse lest rapporten, og merket seg at en stadig tilbakevendende utfordring for folkehelsen er overvekt og fedme. Rådet anmoder derfor kommunen om at man kan være mer aktiv for å begrense helseproblemet.

Vi foreslår at skolene får ennå mer praktisk kunnskap om å lage sunn, god og rimelig mat. Rådet er klar over at dette koster penger, men vi mener at dette er noe vi "tjener" på i det lange løp.

Rådet ber også om at man intensiverer opplæring om kosthold i tilrettelagte boliger.

Ovennevnte tiltak tror rådet vil kunne være med på å bedre folkehelsen i Lørenskog.

07.05.2019 Klima-, økologi- og samferdselsutvalget

Forslag fremsatt i møte:

Ingen.

Votering:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

KØS-023/19 Vedtak:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2019 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog.

08.05.2019 Oppvekst- og utdanningsutvalget

Forslag fremsatt i møte:

Ingen.

Votering:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

SK-033/19 Vedtak:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2019 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog.

09.05.2019 Kultur-, idrett- og frivillighetsutvalget

Forslag fremsatt i møte:

Ingen.

Votering:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

KI-034/19 Vedtak:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2019 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog.

09.05.2019 Teknisk utvalg

Forslag fremsatt i møte:

Ingen.

Votering:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

TK-031/19 Vedtak:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2019 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog.

09.05.2019 Helse-, omsorg- og mestringsutvalget

Forslag fremsatt i møte:

Amine Mabel Andresen (H) fremmet følgende tilleggsforslag:

"Fra 2014-2017 har andelen ungdomsskoleelever som har svart de har brukt cannabis det siste året økt fra 2,7 % til 3,9 %. Dette er bekymringsfullt. Høyre ber om at det ovenfor helse-, omsorg- og mestringsutvalget fremlegges sak, hvor vi får konkret informasjon om hvilke tiltak kommunen har, og vil igangsette for å forebygge bruk av cannabis blant barn og unge i Lørenskog kommune.

Saken bes kommentere statistikken og inneholde en vurdering av situasjonen for Lørenskog."

Votering:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Amine Mabel Andresen ble enstemmig vedtatt.

HS-020/19 Vedtak:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2019 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog.

Fra 2014-2017 har andelen ungdomsskoleelever som har svart de har brukt cannabis det siste året økt fra 2,7 % til 3,9 %. Dette er bekymringsfullt. Høyre ber om at det ovenfor helse-, omsorg- og mestringsutvalget fremlegges sak, hvor vi får konkret informasjon om hvilke tiltak kommunen har, og vil igangsette for å forebygge bruk av cannabis blant barn og unge i Lørenskog kommune.

Saken bes kommentere statistikken og inneholde en vurdering av situasjonen for Lørenskog.

15.05.2019 Formannskapetets behandling av kommunestyresaker

Forslag fremsatt i møte:

Bjørn Gran (V) fremmet følgende tilleggsforslag:

"Som et innspill til ytterligere arbeid:

Ber om å utrede "skolens størrelse" som betydning for barn og unges opplevelse av inkludering og tilhørighet (god psykisk helse).

Mette Korsrud (LIV) fremmet følgende tilleggsforslag på vegne av Ap, V, MDG, LIV:

"En stadig tilbakevendende utfordring for folkehelsen er overvekt og fedme. Kommunestyret ønsker at Lørenskog kommune tar en mer aktiv rolle for å begrense/snu denne uheldige utviklingen.

Skolene må bli en grunnleggende og viktig læringsarena når det gjelder sunt kosthold, ikke bare teoretisk, men også praktisk.

Kommunestyret ønsker at kommunen skal kunne gi enkle og praktiske ernæringsråd og kunne tilby rimelige slankeopplegg/kurs.

Kommunestyret ber om en sak som viser hvordan disse tiltakene kan settes inn både på kort og lang sikt i kommunen."

Amine Mabel Andresen (H) fremmet følgende felles tilleggsforslag:

"Fra 2014 - 2017 har andelen ungdomsskolelever som har svart at de har brukt cannabis i det siste året økt fra 2,7 prosent til 3,9 prosent. Dette er bekymringsfullt.

Høyre ber om at det ovenfor helse-, omsorg- og mestringsutvalget fremlegges en sak, hvor man får konkret informasjon om hvilke tiltak kommunen har for å forebygge bruk av cannabis blant barn og unge i Lørenskog kommune.

Saken bes kommentere statistikken, og inneholde en vurdering av situasjonen i Lørenskog."

Votering:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Bjørn Gran ble vedtatt med 8 mot 5 stemmer (H, Frp).

Forslag fremmet av Mette Korsrud ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Amine Mabel Andresen ble enstemmig vedtatt.

FSBKS-050/19 Vedtak:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2019 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog.

Som et innspill til ytterligere arbeid:

Ber om å utrede "skolens størrelse" som betydning for barn og unges opplevelse av inkludering og tilhørighet (god psykisk helse).

En stadig tilbakevendende utfordring for folkehelsen er overvekt og fedme. Kommunestyret ønsker at Lørenskog kommune tar en mer aktiv rolle for å begrense/snu denne uheldige utviklingen.

Skolene må bli en grunnleggende og viktig læringsarena når det gjelder sunt kosthold, ikke bare teoretisk, men også praktisk.

Kommunestyret ønsker at kommunen skal kunne gi enkle og praktiske ernæringsråd og kunne tilby rimelige slankeopplegg/kurs.

Kommunestyret ber om en sak som viser hvordan disse tiltakene kan settes inn både på kort og lang sikt i kommunen.

Fra 2014 - 2017 har andelen ungdomsskolelever som har svart at de har brukt cannabis i det siste året økt fra 2,7 prosent til 3,9 prosent. Dette er bekymringsfullt.

Høyre ber om at det ovenfor helse-, omsorg- og mestringsutvalget fremlegges en sak, hvor man får konkret informasjon om hvilke tiltak kommunen har for å forebygge bruk av cannabis blant barn og unge i Lørenskog kommune.

Saken bes kommentere statistikken, og inneholde en vurdering av situasjonen i Lørenskog.

22.05.2019 Kommunestyret

Forslag fremsatt i møte:

Ordfører Ragnhild Bergheim (Ap) fremmet følgende tilleggsforslag på vegne av Ap og H:

"Kommunestyret ber om en sak som initierer arbeidet med en plan for rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid."

Votering:

Formannskapetets innstilling første avsnitt ble enstemmig vedtatt.

Formannskapetets innstilling andre avsnitt ble forkastet med 46 mot 1 stemme (V).
Formannskapetets innstilling avsnitt 3 og 4 ble enstemmig vedtatt.
Forslag fremmet av Ragnhild Bergheim ble enstemmig vedtatt.

KS-050/19 Vedtak:

Dokumentet Folkehelseoversikt 2019 legges til grunn for folkehelsearbeidet i Lørenskog.

En stadig tilbakevendende utfordring for folkehelsen er overvekt og fedme. Kommunestyret ønsker at Lørenskog kommune tar en mer aktiv rolle for å begrense/snu denne uheldige utviklingen.

Skolene må bli en grunnleggende og viktig læringsarena når det gjelder sunt kosthold, ikke bare teoretisk, men også praktisk.

Kommunestyret ønsker at kommunen skal kunne gi enkle og praktiske ernæringsråd og kunne tilby rimelige slankeopplegg/kurs.

Kommunestyret ber om en sak som viser hvordan disse tiltakene kan settes inn både på kort og lang sikt i kommunen.

Fra 2014 - 2017 har andelen ungdomsskolelever som har svart at de har brukt cannabis i det siste året økt fra 2,7 prosent til 3,9 prosent. Dette er bekymringsfullt.

Høyre ber om at det ovenfor helse-, omsorg- og mestringsutvalget fremlegges en sak, hvor man får konkret informasjon om hvilke tiltak kommunen har for å forebygge bruk av cannabis blant barn og unge i Lørenskog kommune.

Saken bes kommentere statistikken, og inneholde en vurdering av situasjonen i Lørenskog.

Kommunestyret ber om en sak som initierer arbeidet med en pan for rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid.

Lørenskog, 27.05.2019

Ragnar Christoffersen
rådmann